

**Indu, Hapaêg
Lawêh ya
Ikapituy
Kaalluan Ku?**

Kwentu ni: Joseph Ace B. Balingit
Mamialis Habi: Michael M. Gonzales
Magsuri hên Habi: Robert S. Valencia
Magsuri: Ruby M. Jimenez PhD

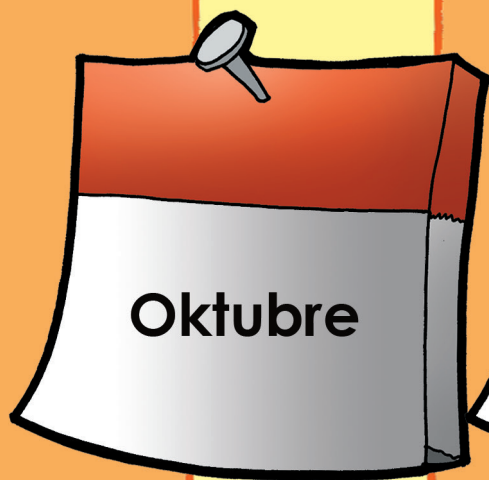
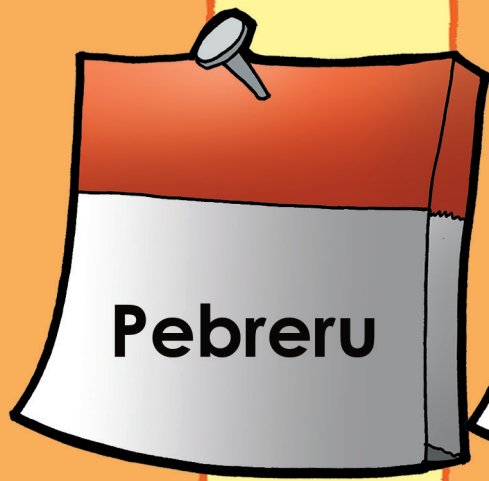
Gulis ni: Carlo D. Yambao
Lapat Ian: Erwin H. Iruma
Carlo D. Yambao

Eneru

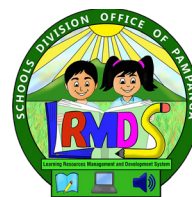
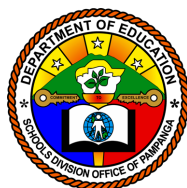
Mayu

Setyembre

Layih ha Pamakamuwang

- *Matalakay ya mani tradisyun nin kapibalay ha komunidad/mani pagdiriwang ha komunidad ku AP2KNN-IIF-G-9*

DEVELOPMENT TEAM

Kwentu ni: Joseph Ace B. Balingit

Mamialis Habi: Michael M. Gonzales

Magsuri hên Habi: Robert S. Valencia

Magsuri: Ruby M. Jimenez PhD

Gulis ni: Carlo D. Yambao

Lapat lan: Erwin H. Iruma

Carlo D. Yambao

Learning Resource Manager:

Ruby M. Jimenez PhD

Education Program Supervisor

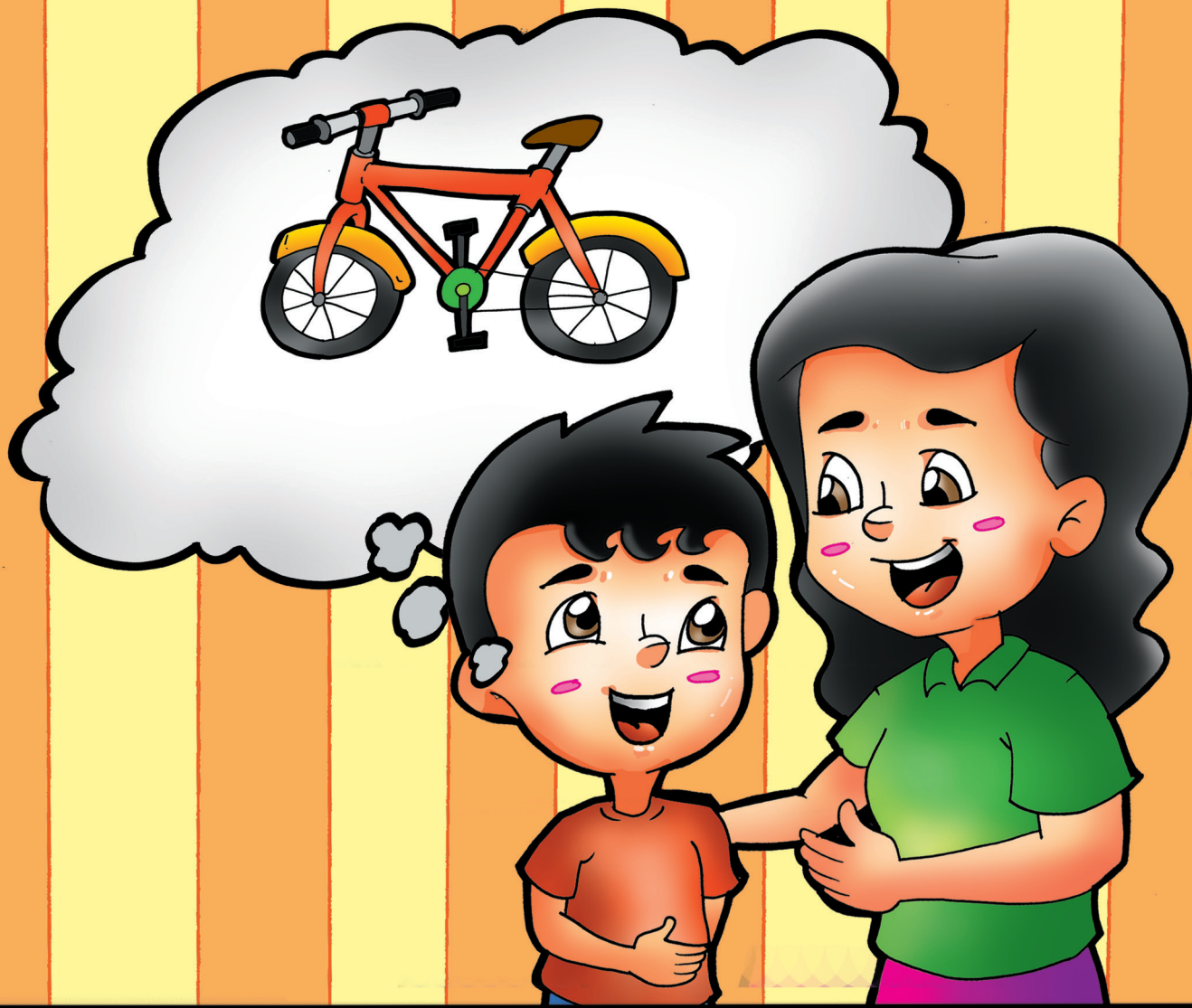
Learning Resources Management and Development Section

PAMPANGA

**Indu, Hapaêg
Lawêh ya
Ikapituy
Kaalluan Ku?**

Balang kutang ku kan Indu nu makanu ya allu nin ikapituy kaalluan ku, hata pirmi nan habiyên kangku. “Aka mamputug, ta marani ana ya kaalluan mu,” ya nakakaili ya têbay na kangku. Makanu kaya ah panhabiyên Indu a marani ana. Makanu kayan matanggap ya regalu ku ya bisikleta? Akina kaênggan nin lumatêng ya allu nin kaalluan ku.

Eneru

Buwan nin Eneru, mahiglay kaganawan ha panambal ha Bayun Taun, mal-at ta handaan buy mahigla ha bali naên. Pinahuludan aku ni Indu nin polo ya pabilog-bilog. *Polka dots* lawêh ya panabêt bayru. Main kanun gêtan na swerte ya habaytuy takup, habin Indu. Nag-upapah aku buy nangutang. “Indu, aw hapaêg a lawêh ya ikapituy kaalluan ku?”

“Kêh, anak aya apun hapaêg a ikapitu ya kaalluan mu, masyadu kayna hên mag-apurah. Hapaêg ya panyalubung tamu hên Bayun Taun. Eneru ya pun hapaêg. Maghigla kitamu pun ta êmên sweltiyên kitamu hên hata taun. Aka mamputug, ta marani ana ya ikapitu ya kaalluan mu,” ya kakaili ya habi ni Indu kangku, kaban mangayêp yan naurit a turutut na.

Pebrero

Nilumatêng ya buwan nin Pebrero. Pamakayari naên namutsi nin naurit ta rosas ha panamnan ni Indu, nanyag kay kard ya main gulis ya naurit ta puhu. Inpahulud na kangku ya naurit ta kamesita ya main ternu ya pantalun. Habaytsi siguru ya ihulud ku ha kaalluan ku. Akina nagluway nin kustangên hi Indu. “Hapaêg a lawêh ya ikapituy kaalluan ku?”

“Kêh, anak amu ya muwang ya Allun Pusu hapaêg. Gêtan muy hata naurit ta rosas sa pinutsi ta buy kard. Idin muy hatsi ha mestara mu,” kaban pan-iputut ta habaytu. “Aka mamputug, ta marani ana ya kaalluan mu, parahên mina êmên a maungêy ya naurit ta rosas,” ya ampag-apurah ya têbay ni Indu.

Marso

Nilumatêng ya buwan Marso. Inpahulud ni Indu kangku ya naputsi ah toga ni Kaka Karlo. Habaytsi ya siguru ya ihulud ku ha kaalluan ku. “Hukad yan talaga kamu ya toga nin kaka mu,” kakaili ya habin Indu kangku. “Lumatêng ya allu, kapihulud ka êt imbahên,” pahan ni Indu. “Indu, hapaêg a lawêh ya kaalluan ku?”

“Kêh, buwan ya pun Marso hapaêg,” ya habin Indu kaban mangêgat ulu. “Hapaêg a allun pangayari kaka mu, hapaêg yan diyan parangal ha eskwela. Akayna talagan kaênggan? Aka mamputug, ta marani ana ya ikapituy kaalluan mu. Luh-ukên mina ta madêmêkan,” pakaili ya habin Indu.

Abril

Buwan nin Abril, mangêtang buy hadyay umut. Maranun akun pinukaw ni Indu. Inpahulud na kangku ya pan-gamitên manlanguy, inhaliwan naku êt bayuy nahêlyaw ah antukuh buy sulbabida ya kulay kahel. Naihip ku ya ha pagpalyuan daygên na anpakaêngganan na ikapituy kaalluan ku. Kabay mahigla ku ya nangutang kana. “Indu, aw hapaêg a lawêh ya ikapituy kaalluan ku?”

“Kêh, anak panaun ya pun kaingitan hapaeg. Mahampat ta magpalyu kita pun ha malhay ya *swimming pool* Dara mun Sita. Habaytsi ya lawêh pan-êngganan mu balang bakasyun? Parahên mu ta nangun pun mangênggan na pinghan mu kanta. Aka mamputug, ta marani ana ya allu nin ikapituy kaalluan mu,” ya mahiglay têbay kangku ni Indu.

Nilumatêng ya buwan nin Mayu, siguradu kinan hapaêg ana ya allun ikapituy kaalluan ku. Inpahulud ni Indu kangku ya mangêd da baru Tagalog ya main burda. Naihipan ku ya balang main espesyal ya ukasyun pan-ipahud kangku ni Indu. Kabay kinutang ku hi Indu. "Indu, aw hapaêg ana ya ikapituy kaalluan ku?"

“Kêh, anak Allun Kapistaan tamu hapaêg, main daygên amen na sagala amên yabi ha barangay tamu. Hika ya maswertin napili hên konsorte nin mangêd da kapitan para ha allun kapistaan tamu. Aka mamputug, ta mangêd pun bahên na ipahulud ku kamu nu lumatêng ya allun ikapituy kaalluan mu,” habin Indu.

Hunyo

Buwan nin Hunyo, maranun akun pinukaw ni Indu ta inpahulud na kangku ya êmên takup nin bayani hi Andres Bonifacio. Ha ihip ku, bayani ya tema nin ikapituy kaalluan ku. Talan na dagaw ya êtak ka diyag ni Indu buy bandila ah main tatak ka KKK, makapêy akun nangutang kana, “Indu, hapaêg a lawêh ya ikapituy kaalluan ku?”

“Kêh, hapaêg ay an-ipagdiwang tamu ya Allun Kalayaan nin bansa tamu. Main parada ya bayani ha eskwela muyu hapaêg maranun. Talnên mun mahampat ta dagaw muy êtak buy watawat, hika pun hi Andres Bonifacio, ya pan-ulimênên na bayani buy puun hên katipunero. Aka mamputug, ta pêrad tana ya panaun, marani ana ya kaalluan mu,” ya pakanawa ya têbay ni Indu.

Buwan nin Hulyo, kapiyari naên nangan malahap pa ginisay gulay ya inlutu ni Indu, mahigla yan inpahulud kangku ya baru ya diyag ha bulung depulyu buy petsay. Aku maihip nu êmên na ya pustura ku. Naihip ku ya baka gulay ya tema nin ikapituy kaalluan ku. Ana kun putug a nagkustang, “Indu, aw hapaêg a lawêh ya ikapituy kaalluan ku?”

“Kêh, hapaêg an-idaus tamu ya Buwan Nutrisyun. Dinyag kun mahampat ta habain na pan-ihulud, para ha paligsaan ha pahampatan pan-ihulud. Akayna talagan kaênggan ha ikapituy kaalluan mu ah? Aka mamputug, ta ungnu tana ya bêlêw marani ana ya ikapituy kaalluan mu,” kaili ya têbay kangku ni Indu kaban mamidipên yan pan-ihulud ku.

Agosto

Buwan nin Agosto, tsinapul ni Indu ah kamiseta de Tsino êmên ihulud ha espesyal ya allu. Inpahulud kangku ni Indu maskin nauybun. “Habaytsi ya lawêh a ihulud ha ikapituy kaalluan ku?” ya kutang ku kana.

“Kêh, anak hapaêg tamun an-ipagdiwang ya Buwan nin Habi, alwa ya pun hapaêg a allu ya an-pakaêngganan mu. Aka mamputug, ta kahampatên mun bigkasên ya tula, mangalbay kay nin bapa mu. Aka mamputug, ta ungnuy buwan tana lumatêng ana ya ikapituy kaalluan mu,” ya têbay ni Indu kaban pan-ayusên nay a batunis hên baru ku.

Setyembre

Buwan nin Setyembre, mahilêm ana hin naku kay ni Indu ha panayian unipurme. Inpahukat na kangku ya bayuy tayi a unipurme ya main pitu ya numeru haka hinabi na, “Anak miyawhay kayna, hukad kamu ya habain na unipurmin pan-basketball.” “Indu, aw hapaêg ana lawêh ya ikapituy kaalluan ku? Yaba hata *surprise* muyu kangku?” kutang ku kana.

“Kêh, alwa ya pun habain na *surprise* ku kamu, habain na ihulud mu ha paliga nin *basketball* ha eskwela muyu, kahampatên mu anak. Aka mamputug, ta ungnuy buwan buy allu tana ya ikapituy kaalluan mu,” papêyêng-pêyêng ya habin Indu. “Mas kan maghigla ha *surprise* ya inhandana naên kamu,” ya pahan na kaban talan na ya bola.

Buwan nin Oktubre, kapiyari *test* naên, namihab-it kay ni Berto nin kaatag-kaatag ga kulay nin watawat nin mani bansa ha arapan eskwela naên. Mahiglan pantalnên ni Indu ya mihay takup ya êmên pan-Mehikanu. Mahigla yan inpahukat kangku. “Indu, hapaêg a lawêh ya ikapituy kaalluan ku? Hatsi lawêh ya ihulud ku?” kutang ku kana.

“Alwa pun hapaêg ya allun kaalluan mu, ta an-idaus tamu ya mani Bansa ya An-pilalamu, hika ya mangatawan ha hên Mexico.” Panturuan naku nu êmên magbati hên mahampat ta maranun buy nilabi kata ha habin Mehikano. “Aka mamputug, ta ungnuy buwan tana lumatêng ana ya ikapituy kaalluan mu,” pakaili ya habin Indu kangku.

Nobyembre

Buwan nin Nobyembre, kapiyari naên namagta hên kandila buy pasyalên ya lêbêng nin apu ku ha lêbêngan, pinahilyan ni Indu ya takup ku. Inpahulud na kangku ya êmên takup hên mahikeru ha pan-albayan na pelikula. Hiku kanu hi Harry Potter. Ha ihip ku, hata tema hên ikapitu kuy kaalluan. “Indu, aw hapaêg ana ya ikapituy kaalluan ku?”

“Aya pun anak, buwan ya pun Nobyembre hapaêg. Hapaêg ya Allun Nangamatsi, an-hipên tamu ya allu nin nilabi tamu ya natsi ana. Ihulud mu ya takup mu ta main amêhên *Halloween Party* ha barangay tamu. Patêtbêk ka ta talagan marani ana ya kaalluan mu,” ya nahabêk ka habin Indu ku.

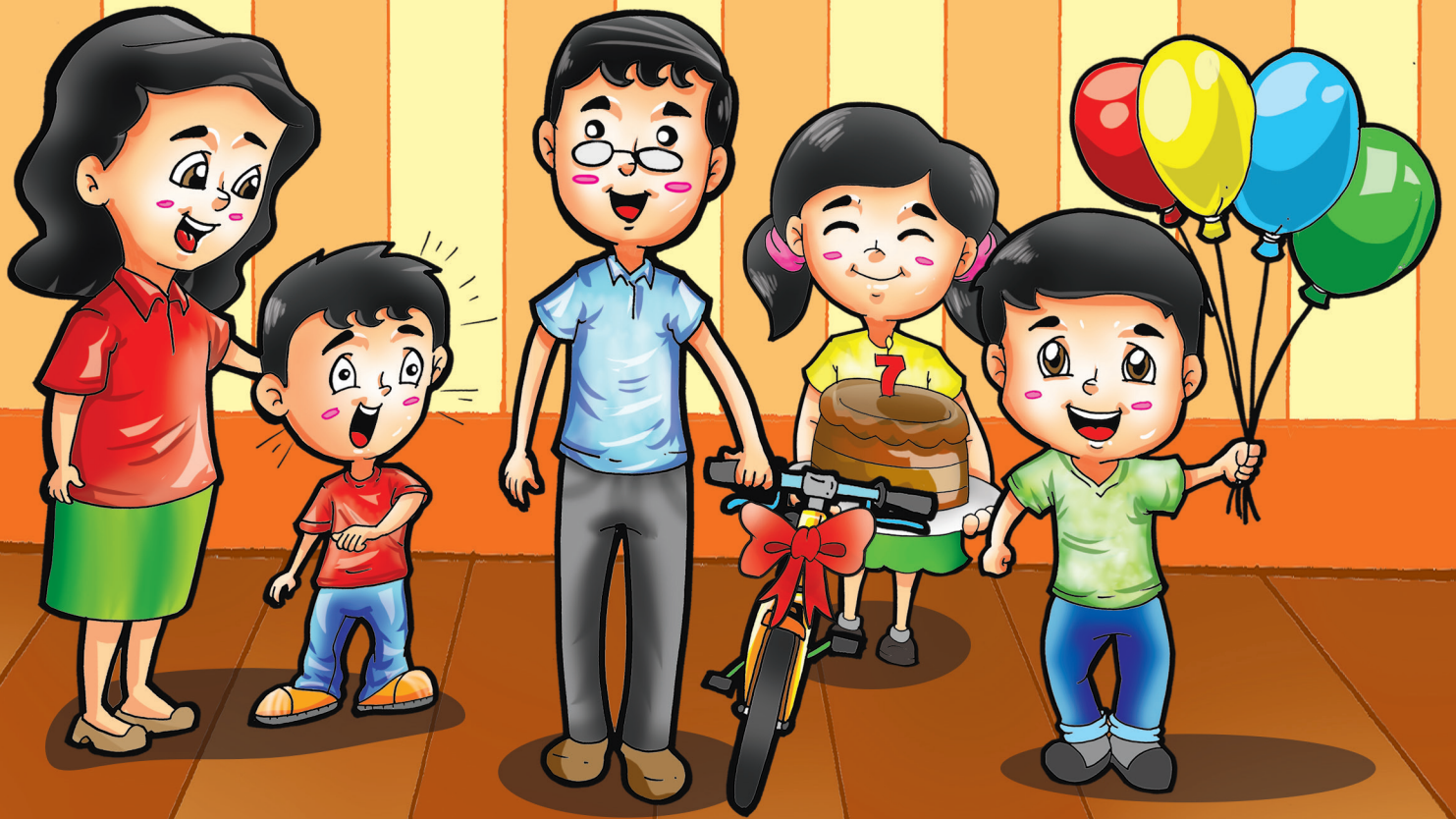
Disyembre

Buwan hên Disyembre, kapiyari naên nagsamba ni Indu, a mipatêtbêk ka kaganawan ha paghanda. Mal-at ta parul la nakahab-it ha bali, main magkaroling, mal-at ta maêkan na nakaapag ha lamesa, nakabihis kaganawan, ya *Christmas tree* itaman ay mal-at ta regalu ha alah na, nu ah muwang ku ya idin la ya habaytu ha pan-anakên la.

Pinabaruan aku ni Indu hên bayuy naurit ta takup buy pantalun na main lamu ya pares hên bayuy sapatus. “Amu ikutang nu hapaêg ana ya ikapituy kaalluan mu?” kaupapa ya kutang kangku ni Indu. “Indu, alwa kun kaalluan, ta hapaêg ay kaalluan ni Apu Namalyari ta allun Pasku hapaêg,” ya mahiglay habi ku kana.

Nalimwan aku hin biglan nagpahuk hi Bapa ya main ging ging a bayuy bisikleta ya main naurit ta lasu, kalamu hi Kaka babayi ya main gêtan na tsukulate cake buy hi Kaka lalaki ya main gêtan na mal-at ta kulay lobo. Haka nisasabay hilan nagkanta hên *Happy Birthday*. Hadya a higla ya natanam kun habaytuy oras ta habaytu awud da allu hên ikapituy kaalluan ku.

“Hapaêg awud da allu ya ikapituy kaalluan ku.” Inpêrêng ku ya mata ku buy mahigla kun kinayêpan na pituy kandila. Hapaêg, muwang kina nu makanu ya allu hên kaalluan ku. Ta alwa kay bêngat parehu nin langan ni Apu Jesus, nu alwan parehu kay êt kaalluan. “Hiku hi Jesus S. Dela Cruz, hiku ay pituy taun ana.

PATUNGKUL HA MAIN-AKDA, MAMIALIS HABI, MAGSURI HÊN HABI,
MAGSURI, TAGA-GULIS, BUY MAMILAPAT

JOSEPH ACE B. BALINGIT:

Kasalukuyan manure ha
San Isidro Elementary School
Masantol, Pampanga
bilang Teacher III

MICHAEL M. GONZALES:

Kasalukuyan manure ha
Sapang Uwak Elementary School
Sapang Uwak, Porac, Pampanga
bilang Teacher I

ROBERT S. VALENCIA:

Indigenous People (IP) Elder
Camias, Porac, Pampanga

RUBY M. JIMENEZ PhD:

Education Program Supervisor - LRMDs
Schools Division Office of Pampanga

CARLO D. YAMBAO:

Kasalukuyan manure ha
Concepcion Integrated School,
San Simon, Pampanga
bilang Teacher I

ERWIN H. IRUMA:

Kasalukuyan manure ha
San Basilio High School
San Basilio, Santa Rita, Pampanga
bilang Teacher III

Ya ikapituy kaalluan ay miha ha maulaga ya parte hên biyay nin mihay anak. Muwangên ya istorya hên mihay anak nu êmên yan kahabêk ha allu nin ikapituy kaalluan na.

